

Nr 79.

Av herr **Skarstedt**, *angående skrivelse till Konungen i fråga om åtgärder i syfte att läkarrecept må utskrivas på svenska språket.*

Redan forntidens läkare hade klart för sig, att det är naturen som botar sjukdomarna, och det borde i vår upplysta tid vara klart för alla, att läkarens uppgift, om den ej skall förfelas, bör inskränka sig till att han med tjänliga medel söker underlätta naturens arbete att avlägsna sjukdomsgiftet och återställa hälsan. Åtskilliga läkare fatta emellertid ej så sin uppgift, utan deras läkekonst består huvudsakligen i att efter en kanske ej alltid så noggrann och förvisso ej heller alltid så riktig sjukdomsdiagnos ordinera för den sjuke intagande av mer eller mindre giftig medicin, vars läkande förmåga är högst tivelaktig och som i de flesta fall i stället torde motverka naturens egen läkekraft. Vattenbehandling och andra naturenliga läkemedel, som i första hand borde komma i fråga, förordas endast undantagsvis, och många bland läkarne sakna all insikt i dylika läkemeters användande. I stället ordinerar så mycket oftare och i desto större omfattning mediciner, och även där patienten själv väntar ett råd av läkaren rörande ändrad diet och andra hygieniska anvisningar, får han i stället ofta hålla till godo med ett recept på någon mixtur, mindre ägnad att gagna honom än läkaren, som oftast torde taga särskilt arvode för receptet, och apotekaren, som beredes ökad inkomst på detta vetenskapliga kvacksalveri.

Jag vill naturligtvis ej förneka, att i vissa akuta fall användandet av medicin kan ha en gynnsam verkan på sjukdomsförloppet (något som dock aldrig torde kunna fullt bevisas, då man ju ej kan veta, om icke patienten ändå hade tillfrisknat, således icke till följd av utan i trots

av den intagna medicinen), men dessa fall höra tvivelsutan till undantagen, och då det ej kan förnekas, att mycken skada åstadkommes genom apoteksmedicinerna, särskilt då sådana ordineras för kroniskt sjuka till fortsatt intagande, borde väl något göras för att hämma och till rimliga dimensioner inskränka dessa medicinordinationer, som mången gång te sig som ett samvetslöst ockrande på allmänhetens okunnighet och fördomar. Att i ett slag råda bot på ett ont, som är så inrotat i folkets vanor och föreställningssätt, torde dock ej vara möjligt, utan skall en ändring till det bättre ske, måste allmänheten upplysas om faran av de medicinska gifterna och framför allt ej lämnas i okunnighet om vad det är för något som döljer sig bakom läkarreceptets mystiska hieroglyfer. Liksom prästen i de katolska länderna ännu rabblar upp sina böner på latin, varav allmänheten ej begriper ett jota, utskriva doktorerna som bekant ännu sina recept på medeltidslatin, så att patienten ej förstår vad det är han skall ta in. Hans blindade tro på receptets undergörande förmåga är lika naiv som rörande; den erinrar om katolikens tro på av påven invigda amuletter eller om vildens tro på fetischer.

Låt oss granska ett modernt recept, t. ex. detta, som innehåller följande 11 delar: jodkalium, kamfersprit, lobeliatinktur, kloralhydrat, eucalyptustinktur, morfin, destillerat vatten och anisolja. Av denna mixtur skulle intagas 3 à 4 teskedar om dagen eller natten vid andtappa. Om nu inte allt detta vore skrivet på latin, utan på svenska, så kunde patienten fundera på den saken, om han ville dragas med sin sjukdom enbart eller om han dessutom ville släpa på en förgiftning med jod, morfin, bolmört m. m. Ty att denna mixtur skulle bota det onda, tror väl ingen klok människa.

Tvivelsutan lider en stor procent av Sveriges folk av medicinförgiftning. Det är icke blott opium och morfin, som framkalla den bekanta medicinhungern, vilken skapar morfinister och opieätare, utan samma elände förorsakas av kloralhydrat, jodkalium, bromkalium, aspirin, fenacetin m. fl. ämnen. Allmänheten, som är okunnig härom, bör upplysas om dessa förhållanden och sättas i tillfälle att själv bedöma den fara, för vilken den utsättes. Det kan ju ej bli tal om att dessa medikamenter äro några verkliga läkemedel, allra minst när patienten använder dem i årtal. De äro på sin höjd palliativmedel av samma rang, heder och värdighet som rusdrycker och tobak, d. v. s. de ha blivit njutningsmedel i stället för läkemedel och ödelägga vederbörandes nerver samt framkalla magkatarr alldeles som rusdryckerna göra. Faran för denna

kroniska medikamentsförgiftning skulle väl inte alldeles undanröjas, om recepten skreves på svenska, men den skulle sannolikt i mycket hög grad förminskas, ty då finge ju var och en se, vad han bjödes på i de olika recepten, och han bleve som sagt i tillfälle att själv bestämma, om han ville utsätta sig för en eventuell förgiftning eller ej.

Det är verkligen hög tid på, att den lidande allmänheten får veta, vad medikamenterna innehålla. Våga ej läkarna öppet ge till känna vad de ordinera, visa de därmed bäst att saken är sjuk, och att deras ordinationer ej tåla ljuset.

Då f. ö. den svenska farmakopén upptar alla mediciner på svenska, synes mig konsekvensen fordra, att även recepten utskrivas på vårt modersmål.

I enlighet med vad jag här framhållit, tillåter jag mig föreslå en skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om åtgärders vidtagande i syfte att läkarrecept ej må få utskrivas på latin utan på svenska språket.

Stockholm den 5 februari 1914.

W. Skarstedt.
